

Grantový program POHODA ZA MESTOM 2012 spoločnosti HEINEKEN Slovensko a Nadácie Ekopolis

PRÍRUČKA PRE ŽIADATEĽOV V GRANTOVOM PROGRAME
Pohoda za mestom 2012

Východiská programu

Životné prostredie v mestách a jeho obyvatelia sú v dnešnej dobe, viac ako inokedy, vystavení mnohým negatívnym vplyvom. Zahusťovaním zástavby miznú verejné priestory, ulice s rýchlou dopravou nie sú vhodné na pohyb peších či cyklistov alebo rekreačné aktivity pre rodiny s deťmi. Vplyvom nárastu dopravy a zvýšených nárokov na miesto pre cesty aj parkovanie áut sa znižujú plochy zelene, zvyšuje sa hluk a znečistenie ovzdušia. V dôsledku zmenenej mikroklimy vznikajú teplotné ostrovy s typickým nárastom teplôt v mestách a zhoršeným prúdením vzduchu.

Možnosti na zlepšenia sú často finančne a technicky náročné, odsúvajú sa do budúcnosti. Čoraz väčší význam preto majú existujúce lesoparky, zvyšky prírodných lokalít, rekreačné zóny či podobné priestory v zázemí mesta. Veľmi často ide o miesta, do ktorých sa investuje minimum prostriedkov a starostlivosť o ne je zabezpečovaná iba nárazovo, podľa momentálnych možností samospráv. Napriek tomu využitie rekreačných priestorov v zázemí miest ponúka rôznorodé možnosti – od každodenného oddychu a trávenia voľného času, cez stretnutia, prechádzky, venčenie psov, šport, až po organizovanie najrôznejších podujatí pre deti aj dospelých. Takéto priestory sa stávajú pre väčšinu mestských obyvateľov obľúbeným a niekedy jediným spôsobom, ako byť v prírode a zmysluplne tráviť voľný čas v zdravšom prostredí.

Východiskom programu je myšlienka, že prírodné lokality a rekreačné areály v zázemiach miest sú dôležitým prvkom pre kvalitu života jeho obyvateľov. Pri úpravách a obnove týchto miest je nutné brať do úvahy nielen návrhy architektov a estetické aspekty jednotlivých prvkov. Rovnaká dôležitosť musí byť daná aj aspektom bezpečnosti, prístupnosti pre rôzne skupiny užívateľov, ochrane prírodných hodnôt, orientačným prvkom, sprístupneniu kultúrnych a prírodných hodnôt, zapojeniu verejnosti do plánovania a vytvárania týchto priestorov a ďalším relevantným otázkam.

Cieľom programu je podpora komunitného života na obnovených, upravených a oživených rekreačných priestoroch a ich častí v zázemí väčších miest. Cieľom je ponúknuť bezpečné, zdravé a príjemné miesta na trávenie voľného času a šport pre rôzne skupiny užívateľov, vytvárať priestor pre ich stretnutia a sociálne kontakty, pozitívne vplývať na kvalitu urbanizovaného prostredia tak, aby zároveň nebola znížená prírodná hodnota rekreačného zázemia mesta.

Cieľom programu je tiež vytváranie partnerstiev samospráv a obyvateľov miest tak, aby mohla byť v budúcnosti zabezpečená starostlivosť o rekreačné zázemie a v spolupráci boli realizované prípadné ďalšie aktivity v prospech mesta a jeho obyvateľov.

Výstupmi jednotlivých projektov by mali byť miestne komunity, ktoré prostredníctvom plánovania a úprav konkrétnych verejných priestorov získajú nové kontakty, skúsenosti a vedomosti. Viditeľným výstupom by mali byť upravené, obnovené a oživené časti rekreačných priestorov v zázemiach miest nad 25 000 obyvateľov. Úprava týchto priestorov bude zrealizovaná v partnerstve samosprávy a obyvateľov mesta. Výstupmi projektu budú aj rôzne podujatia organizované na oživenie priestorov v zázemí miest, ktoré prilákajú do týchto miest ďalších užívateľov a umožnia im zmysluplné aktivity.

1. Dôležité termíny - časový rámec

- vyhlásenie programu: 15. december 2011
- uzávierka prijímania žiadostí: **10. február 2012**
- zverejnenie výsledkov výberu projektov: 15. marec 2012
- začiatok realizácie projektov: 19. marec 2012
- povinný jednodňový vzdelávací tréning pre zástupcov vybraných projektov: 29. marec 2012
- termín ukončenia podporených projektov: 31. október 2012

2. Geografické vymedzenie pre udelenie grantov

Granty je v tomto ročníku možné udeliť na realizáciu projektov v rekreačných zázemiach miest s počtom obyvateľov nad 25 000. Ich zoznam je uvedený v prílohe č. 1 tejto príručky.

Rekreačným zázemím mesta sa rozumie **územie, ktoré zabezpečuje každodennú rekreáciu obyvateľstva a turistov**. Jeho podstatnú časť tvoria zeleň, vodné toky a plochy, športoviská, ihriská a iné zariadenia so špecifickou funkciou pre oddych a trávenie voľného času. Nemusí ísť o iba priestory mimo mesta (extravilán), ale aj o miesta, ktoré sa stali už súčasťou urbanizovaného územia postupujúcou zástavbou, avšak stále si uchovali typické rysy rekreačných zón v zázemí (intravilán).

Rekreačné zázemie mesta s počtom obyvateľov nad 25 000 sa môže rozprestierať aj mimo administratívnych hraníc tohto mesta, napríklad v blízkej dedine, alebo inom, menšom meste. Toto územie však musí byť dobre dostupné pre každodennú rekreáciu obyvateľov väčšieho mesta s počtom nad 25 000 a musí existovať doložitelná tradícia takejto rekreácie.

Projekty sa musia týkať častí rekreačných priestorov, ktoré sú vonku a sú voľne prístupné pre užívanie verejnosti (ochrana v noci napr. uzamknutím je prípustná), teda nie priestorov v budovách, uzavretých átriách, areáloch prístupných iba pre členov, po predložení povolenia alebo po zaplatení vstupného.

Môže ísť teda o parky a lesoparky, zvyšky prírodných lokalít, nábregia, okolie jazier a priehrad, prímestské a rekreačné lesy a podobne. Rekreačným zázemím mesta naopak **nie je** možné chápať areály škôl, centier voľného času, nemocníc a pod., ako aj súkromných jazdiarní, motokrosových alebo iných areálov, ktoré majú špecifický režim a ponúkajú priestor pre oddych iba vymedzeným skupinám verejnosti, pri akceptovaní špecifických pravidiel a obmedzení.

3. Príjemcovia grantu

Žiadateľom o podporu a teda príjemcom grantu môže byť:

- mimovládne organizácie (občianske združenia, nadácie, neziskové organizácie a pod.), ktoré pôsobia v miestnej komunite a vyvíjajú činnosť napr. v oblasti ochrany životného prostredia, kultúrnych či prírodných hodnôt, komunitného rozvoja, športu, vzdelávania a podobne,
- vysoké školy, športové kluby, kluby turistov,
- samospráva mesta v partnerstve s mimovládnu organizáciou s oblasťou pôsobenia ako je uvedené vyššie,
- správcovia zelene a rekreačných objektov v partnerstve s mimovládnu organizáciou s oblasťou pôsobenia ako je uvedené vyššie,
- štátna ochrana prírody v partnerstve s mimovládnu organizáciou s oblasťou pôsobenia ako je uvedené vyššie.

4. Výška grantu:

V II. ročníku programu predpokladáme podporu 6 projektov, maximálna výška grantu pre jeden projekt je **6 000 €**.

Grant môže pokryť náklady na projekt maximálne do výšky 90 % celkových nákladov. Subjekt, ktorý podáva projekt, musí zabezpečiť min. 10 % celkových nákladov na projekt z vlastných alebo iných zdrojov (napr. rozpočet samosprávy, iné nadácie, sponzori a pod.). Môže ísť o finančné aj nefinančné príspevky.

Poskytnuté financie z grantu bude možné použiť najmä na:

- a) náklady na obnovu a úpravu rekreačného priestoru a ich častí – napr. nákup a doprava materiálu, nákup alebo výroba prvkov drobnej architektúry, výsadba a ošetrovanie zelene, úprava terénu, nástroje a náradie a pod.
- b) náklady spojené s komunikáciou s verejnosťou a s oživením verejných priestorov aktivitami – napr. tlač a kopírovanie pozvánok a plagátov, sprievodné aktivity (kultúrne a športové podujatia, vystúpenia detí, tvorivé dielne, pozorovanie prírody)
- c) náklady spojené s plánovaním verejného priestoru – odmena architektovi (projektantovi) na spracovanie potrebnej dokumentácie (max. 400 EUR), náklady na verejné plánovacie stretnutia a diskusie (občerstvenie, tlač ankiet a pod.)
- d) náklady spojené s administráciou projektu – nesmú presiahnuť 10 % z udeleného grantu - napr. nájom priestorov na stretnutia, bežné kopírovanie, dokumentácia projektu, komunikačné náklady, cestovné a pod.

Z grantu nie je možné hradiť: mzdy a odmeny za koordinovanie a manažment projektu (ani finančný), nákup alkoholu a cigariet, amortizáciu vozidiel a odpisy majetku. Odmeny lektorom sprievodných aktivít (napr. tvorivé dielne pre deti) a odmeny remeselníkom pri úpravách priestoru sú oprávnenými nákladmi. Každý podporený projekt navyše získa vzdelávanie v rozsahu 1 deň pre zástupcov podporenej lokality, podporu a asistenciu (konzultácie) pri plánovaní a realizácii úprav verejného priestoru v hodnote spolu 450 €/projekt. Asistenciu a vzdelávanie zabezpečí Nadácia Ekopolis.

5. Obsahový rámec

Každý projekt musí obsahovať

- **etapu komunikácie s užívateľmi upravovaného priestoru** – s cieľom informovania verejnosti o zamýšľaných úpravách a zistenia názorov na tieto plány, prípadné korekcie plánov na základe spätnej väzby miestnej komunity. Môže ísť napr. o verejné plánovacie stretnutia pre rôzne skupiny užívateľov priestorov, „facebooková“ skupina, výstavy, anketa, výtvarná či iná súťaž, diskusia a pod.,
- **etapu vlastných úprav verejného priestoru v rekreačnom zázemí mesta** – stavebné a iné práce priamo na priestranstve,
- **ukončenie projektu** – formou verejného a slávnostného ukončenia projektu napr. výstavou fotografií z aktivít, kultúrneho, športového alebo iného podujatia priamo na upravenom priestore alebo blízkosti. Spracovanie a odovzdanie prípadovej štúdie z realizácie projektu.

Aktivity, ktoré je možné podporiť v etape úprav priestoru:

- vytváranie a obnova priestorov pre relax, zábavu a športové aktivity, napr. petangové ihriská, piknikovacie miesta, stolnotenisové stoly, šachovnice a pod., vrátane ošetrovanie a doplnenia zelene na týchto miestach,

- obnova a doplnenie drobného mobiliáru ako napr. ohniská a zariadenia na grilovanie, posedenia, prístrešky a altány, stojany na bicykle, smetné koše atď.,

- oprava či vytvorenie miest pre oddych a stretávanie sa na vstupoch do rekreačných priestorov a v miestach prirodzeného zhromažďovania ľudí (napr. pri prameňoch, vyhlídkach a pod.), napríklad doplnenie a osadenie smerovníkov, informačných tabúľ a rôznych prvkov s informáciami, označenie cestičiek, spevnenie schodíkov a podobne,
- osadenie rôznych atraktivít oživujúcich priestor, ako napr. zvonkohry, interaktívne náučné a iné prvky, umelecké artefakty a inštalácie.

6. Doručenie žiadostí a proces výberu projektov

Formulár žiadosti musí byť vyhotovený v tlačenej podobe v 1 originály a 1 kópii (žiadatelia teda doručia 2 exempláre tlačenej žiadosti) a 1 x elektronicky na CD. Všetko bude musieť byť doručené klasickou poštou alebo osobne do sídla Nadácie Ekopolis (Komenského 21, 97401 Banská Bystrica) najneskôr do **10. februára 2012 do 16.00** hod. Nestačí, ak bude na obálke tento dátum ako deň odoslania, žiadosti musia byť do uvedeného dátumu a hodiny fyzicky v sídle nadácie.

Ak je žiadateľom samospráva, správca zelene či rekreačných objektov alebo štátna ochrana prírody, k žiadosti je nutné priložiť prehlásenie o partnerstve s mimovládnu organizáciou. V prípade ostatných žiadateľov je doloženie partnerstva so samosprávou výhodou, ale nie podmienkou. V prípade, ak nie je miesto, ktorého sa úprava priamo dotýka, vo vlastníctve alebo v správe žiadateľa, bude nutné priložiť aj súhlas správcu či vlastníka dotknutých pozemkov, prípadne prehlásenie o partnerstve medzi žiadateľom a vlastníkom/správcou. Nie je nutné prikladať súhlasy všetkých vlastníkov nehnuteľností v celej rekreačnej oblasti či zázemí mesta.

Proces posudzovania je trojstupňový:

1. Odporúčanie programového koordinátora (posudzuje splnenie technických kritérií)

Programový koordinátor skontroluje, či predbežná žiadosť spĺňa technické kritériá, t.j. či ju podal oprávnený žiadateľ, či je žiadosť kompletná a či zámer projektu vyhovuje propozíciám. Ak nie, má možnosť požiadať o doplnenie žiadosti v lehote 2 pracovných dní a následne žiadosť vylúčiť projekt zo súťaže, pričom vylúčenie musí zdôvodniť poradnému výboru a informáciu oznámiť žiadateľovi o grant.

2. Odporúčanie poradného výboru (posudzuje splnenie daných kritérií).

Poradný výbor má 3 členov a vytvoria z osobností, ktoré pracujú v danej oblasti. Konflikt záujmov pri členoch poradného výboru sa bude riešiť podľa Etických princípov/Politika konfliktu záujmov, ktoré má spracované Nadácia Ekopolis a uplatňuje ich pri všetkých programoch a projektoch (viac na [www.ekopolis.sk/O nadácii/Etické princípy](http://www.ekopolis.sk/O_nadácii/Etick%C3%A9_princ%C3%ADpy)).

3. Rozhodnutie správnej rady Nadácie Ekopolis

Správna rada Nadácie Ekopolis vydá konečné rozhodnutie, ktoré projekty podporiť a za akých podmienok. Informácia o podporených projektoch bude zverejnená do 15. marca 2012 na www.ekopolis.sk. Úspešní žiadatelia budú kontaktovaní e-mailom a telefonicky.

Kritériá na hodnotenie žiadostí o podporu:

Nevyhnutným predpokladom pre udelenie grantu je **súhlas správcu resp. majiteľa pozemku** s jeho úpravami a súlad navrhovaných úprav s územným plánom mesta a príp. územným plánom zóny (ak je spracovaný).

Kritériami na výber podporených projektov bude:

- charakter a prístupnosť vybraného verejného priestranstva:
 - prioritou sú úpravy úplne verejne prístupných priestorov, dostupné pre čo najširší okruh užívateľov,
 - veľkosť priestranstva je primeraná a plánovaný zámer vzhľadom k dostupným financiám a k

požadovanému
roka 2012 je realistický,

ukončeniu projektu do konca

- priestranstvo je vhodné na realizáciu konkrétneho zámeru, napr. nedôjde k zničeniu cenného spoločenstva kvôli výstavbe altánku, ktorý môže byť umiestnený aj inde,
- existencia jasnej predstavy využívania verejného priestoru v budúcnosti a najmä zabezpečenia starostlivosti o upravený priestor,
- efektívnosť naplánovaných krokov na dosiahnutie cieľa
- primeranosť rozpočtu, schopnosť zabezpečiť zdroje na spolufinancovanie aktivít z miestnej komunity (najmä na aktivity spojené s administráciou projektu), žiadateľ má realistický zámer na získanie dodatočných spolufinancujúcich finančných zdrojov,
- projekty a ich výstupy nemajú byť iba pre členov či priaznivcov subjektu žiadateľa, ale pre širokú verejnosť; z toho o.i. vyplýva, že upravené priestranstvo bude po dokončení neustále prístupné verejnosti (aj keď vhodná forma ochrany najmä v noci je prípustná),
- na realizácii projektu sa budú podieľať nielen samotní predkladatelia projektu, ale zapoja doňho aj ďalších občanov, ktorí budú mať možnosť ovplyvňovať priebeh úprav verejného priestoru, spolupráca rôznych subjektov na projekte príp. preukázanie partnerstva s miestnou komunitou,
- existuje tím ľudí, ktorí sa budú intenzívne venovať úlohám spojeným s realizáciou projektu, žiadateľ má za sebou úspešné aktivity/projekty s miestnou komunitou, pozná ju a je v nej prijímaný.

7. Podmienky pre podporené projekty

V prípade podpory projektu uzavrie Nadácia Ekopolis zo štatutárnym zástupcom organizácie alebo zodpovedným lídrom projektu grantovú zmluvu. Táto bude okrem bežných náležitostí obsahovať aj ustanovenia zaväzujúce prijímateľa k dodržiavaniu podmienok uvádzania mena donora, používaním „ekologických“ materiálov a postupov, poskytnutia dokumentácie pre potreby donora a nadácie atď. Podmienkou bude aj pripraviť a zrealizovať na záver každého projektu verejné podujatie – slávnostné odovzdanie upraveného priestoru verejnosti, na ktoré v dostatočnom predstihu budú pozvaní tak zástupcovia Nadácie Ekopolis, ako aj donora programu.

Na základe zmluvy budú grantistom zasielané pridelené finančné prostriedky a to v 2 splátkach: prvá vo výške 90 % pridelenej sumy do 15 dní od podpísania zmluvy a druhá vo výške 10 % do 15 dní po schválení záverečnej finančnej správy.

Min. 2 zástupcovia každého podporeného projektu sa musia povinne zúčastniť jednodňového vzdelávacieho tréningu (29. 03. 2012) zameraného na oslovovanie verejnosti, získavanie partnerov a metodiku spoločného plánovania verejného priestoru.

Vážnym záujemcom odporúčame konzultáciu s programovým manažérom Milanom Hroncom, hronec@ekopolis.sk, tel. 048 414 5478, 0911 452 457

Príloha č. 1 k Príručke pre žiadateľov v grantovom programe Pohoda za mestom 2012

Zoznam miest, kde je možné realizovať projekt v rámci programu „Pohoda za mestom 2012“

Bratislava	Michalovce
Košice	Spišská Nová Ves
Prešov	Komárno
Žilina	Levice
Nitra	Humenné
Banská Bystrica	Bardejov
Trnava	Liptovský Mikuláš
Martin	Ružomberok
Trenčín	Piešťany
Poprad	Topoľčany
Prievidza	Lučenec
Zvolen	Čadca
Považská Bystrica	Dubnica nad Váhom
Nové Zámky	